

HANDBOK FÖR FETTAVSKILJARE

SUNDBYBERG
AVFALL & VATTEN

Innehållsförteckning

Vilka krav ställer vi på fettavskiljare	3
Varför ställs kravet.....	3
På vem ställs kravet.....	4
FASTIGHETSÄGARENS ANSVAR	4
VERKSAMHETSUTÖVARENS ANSVAR.....	5
PROBLEM SOM KAN UPPSTÅ NÄR FETT KOMMER UT I LEDNINGSNÄTET	5
FETTAVSKILJARENS FUNKTION.....	6
INSTALLATION AV FETTAVSKILJARE	6
TÖMNING	7
SKÖTSEL AV FETTAVSKILJARE	7
FETTAVFALL SKA ÅTERVINNAS	8
DISPENS FRÅN FETTAVSKILJARE.....	8

HANDBOK FÖR FETTAVSKILJARE I SUNDBYBERGS STAD

Vilka krav ställer vi på fettavskiljare

”Alla fastigheter som har en livsmedelsverksamhet som bedriver någon form av kommersiell verksamhet som avger mer fett till avloppet än ett normalt hushåll ska ha en fettavskiljare installerad”

Spillvatten från lokaler där livsmedel hanteras har till skillnad från hushållen en generellt högre halt av fett och detta vatten kan inte tas emot av stadens spillvattenledningar utan att en fettavskiljning har installerats innan spillvattnet lämnar fastigheten.

För att förhindra att det förekommer utsläpp av större mängder fett som orsakar problem i ledningsnätet ska fettavskiljare installeras i fastigheter där livsmedelshantering förekommer. Exempel på verksamheter som släpper ut mycket fett:

- Bageri/Konditori
- Butik med enkel beredning
- Butik med omfattande beredning
- Catering
- Café
- Daglig verksamhet
- Fritidsgård
- Förskolor
- Gatukök
- Hotell
- Mobil verksamhet
- Pizzerina (även utan stekbord)
- Restaurang
- Storkök/Centralkök
- Sushi
- Äldreboende

Om en verksamhet har en industriell diskmaskin installerad så är den förmodligen av sådan karaktär att en fettavskiljare måste installeras i fastigheten, oavsett vilket typ av verksamhet som bedrivs.

Vissa verksamheter kan dessutom komma att behöva ytterligare reningssteg då en fettavskiljare är otillräcklig. Exempel är spillvatten som kommer från verksamheter där osttillverkning eller fiskberedning bedrivs. Här kan det komma att bli aktuellt med installation av exempelvis en slamavskiljare så att problem i ledningsnätet undviks.

Varför ställs kravet

1. Lag om allmänna vattentjänster (2006:412) 21 §: *”En fastighetsägare får inte använda en allmän VA-anläggning på ett sätt som innebär att avloppet tillförs vätskor, ämnen eller föremål som kan inverka skadligt på ledningsnätet eller anläggningens funktion eller på annat sätt medför skada eller olägenhet.”*

2. 2. ABVA (2016):

31. "Fastighetsägare får inte tillföra avloppet lösningsmedel, avfettningsmedel, färger, olja, bensin eller annan petroleumprodukt, fett i större mängd, läkemedel eller sura, frätande eller giftiga vätskor och inte heller vätska, ämnen eller föremål som kan orsaka stopp, avlagring, vidhäftning, gasbildning eller explosion eller som kan skada ledningsnätet eller dess funktion eller som påverkar slamkvaliteten, eller som negativt kan påverka reningsprocesserna i avloppsreningsverket."

3. MB 7§: *Avloppsvatten skall avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål skall lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras.*

4. PBL kap 2 5§: *"Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till*

3. möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning, avlopp, avfallshantering, elektronisk kommunikation samt samhällsservice i övrigt

5. risken för olyckor, översvämning och erosion"

Och

6 §. "Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till

5. möjligheterna att hantera avfall

8. behovet av framtida förändringar och kompletteringar.

På vem ställs kravet

FASTIGHETSÄGARENS ANSVAR

En fettavskiljare tillhör en fastighets VA-installation, därmed är det fastighetsägarens ansvar att det finns en fettavskiljare installerad. Fastighetsägaren ansvarar för att den fettavskiljare som är installerad har korrekt dimensionering och är typgodkänd utifrån den verksamhet som bedrivs i fastigheten. Fastighetsägaren ansvarar även för att fettavskiljaren kontrolleras, underhålls och töms enligt gällande regler samt att anläggningens funktion blir kontrollerad minst en gång per år, besiktning.

Besiktningen ska utföras av fackmannamässigt entreprenör. Skriftligt protokoll ska skickas till Sundbyberg Avfall och Vatten AB efter utförd besiktning. Följande punkter ska ingå i besiktningen:

- Fettavskiljarens kondition
- Skiljeväggarna
- In- och utloppet

- Eventuell larmgivare och larmdisplay

Om det saknas fettavskiljare i anslutning till en verksamhet kan VA-huvudmannen ställa krav på fastighetsägaren att installera en fettavskiljare inom en viss tid.

VERKSAMHETSUTÖVARENS ANSVAR

Verksamhetsutövaren ansvarar för att det finns ett abonnemang för tömning av fettavskiljaren tecknat hos Sundbyberg Avfall och Vatten AB. Det är verksamhetsutövarens ansvar att anmäla och meddela alla förändringar som kan påverka verksamhetens omfattning, som i sin tur påverkar hur hanteringen fett och andra produkter ändras. Detta ska göras skriftligt till Sundbyberg Avfall och Vatten AB. I verksamhetens egenkontroll ska det ingå bedömning och kartläggning av risker som uppkommer i samband med exempelvis avloppsstopp och bräddning av orenat avloppsvatten.

PROBLEM SOM KAN UPPSTÅ NÄR FETT KOMMER UT I LEDNINGSNÄTET

Anledningen till att fett är oönskat i spillvatten är att det är en av de vanligaste orsakerna till stopp i spillvattennätet. Fett som släpps ner tillsammans med spillvattnet kommer att snabbt sjunka i temperatur väl ute i ledningsnätet. Detta leder i sin tur till att fettstelnar och fäster på insidan av ledningarna och med tiden kan detta leda till tjocka avlagringar som medför källaröversvämningar eller utsläpp av orenat spillvatten till miljön. Ett sekundärt problem som uppkommer är frätskador på ledningar när bakterier börjar bryta ner fett, samtidigt som hälsofarliga, illaluktande gaser bildas (vanligen svavelväte). Fett i ledningar lockar även till sig råttor i fastigheten.

Kostnader för att hantera alla de avloppsstopp på grund av fett i avloppsledningsnätet drabbar i slutänden VA-kollektivet då dessa kostnader i sin tur räknas in i VA-taxan. Andra kostnader som kan uppstå är de skadekostnader som kan uppstå vid en översvämning som är orsakad av fettstopp i ledningen. Det är inte säkert att översvämningen sker i den fastighet som orsakat problemet utan det kan också ske längre nedströms i systemet.

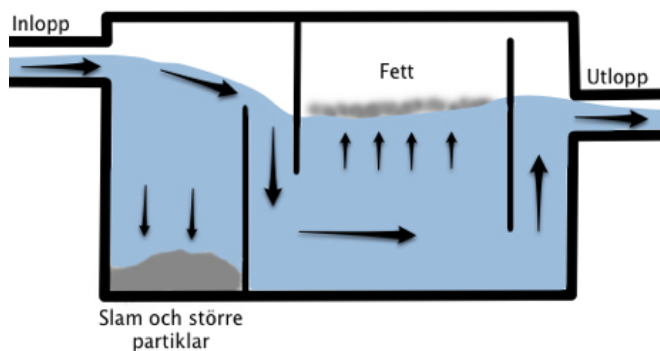
Fett som samlats på insidan av spillvattenledningar.

FETTAVSKILJARENS FUNKTION

En fettavskiljare anses vara en fastighets säkerhetsanordning som förhindrar att fetthaltigt spillvatten släpps ut till ledningsnätet.

En fettavskiljare fungerar genom att utnyttja spillvattnets och fettets fysikaliska egenskaper. Eftersom fett har en lägre densitet gentemot vatten får det till följd att fett alltid strävar efter att ligga ovanför vattenytan.

Fett kan också vara bundet till slam och grövre partiklar, som istället har en högre densitet än vatten och får till effekt att slam och partiklar sjunker till botten av fettavskiljaren. Då fett, slam och partiklar ansamlas i fettavskiljaren är det viktigt att det finns en etablerad tömningsrutin och att tömningen av fettavskiljaren sker regelbundet. Vid de fall tömningen missköts kommer fett inte kunna samlas upp i fettavskiljaren och därmed läcka ut till ledningsnätet.

Schematisk skiss över hur en fettavskiljare fungerar.

Till en fettavskiljare ska det endast tillföras små mängder fett. Det får alltså inte tillkomma större mängder fett som exempelvis fritureolja. En fettavskiljare kopplas därmed vanligen endast samman med avloppsledningar som tillför avloppsvatten från diskmaskiner och diskhon.

INSTALLATION AV FETTAVSKILJARE

Bra att tänka på vid installation av fettavskiljare:

- Kontakta en VVS-konsult eller VVS-entreprenör för att ta fram dimensioneringsunderlag för fettavskiljaren baserat på verksamhet och vattenflöde, lämplig placering och tömningsinstallation. Tänk på att fettavskiljaren måste vara typgodkänd enligt SSEN-1825-1 (Utformning) och SSEN-1825-2 (Dimensionering).
- Avluftning av fettavskiljare får inte vara kopplat till spillvattenledningen.
- Samråd tidigt med tömningsentreprenör med avseende av placering av fettavskiljaren för enkelt tömning. Placeringen ska maximalt vara tio meter från lämplig parkering där tömningsentreprenörens bil kommer att stå.

- Ansök om bygglov alternativt gör en anmälan minst sex veckor före installation till stadsbyggnads- och miljöförvaltningen i Sundbybergs stad. Redovisa dimensioneringsunderlag, fettavskiljarens storlek, fabrikat och installation.
- Gör en abonnemangsansökan för tömning av fettavskiljaren hos stadsbyggnads- och miljöförvaltningen.

Följande dokument ska bifogas vid ansökan om bygglov eller anmälan:

- Fackmannamässigt utförd installationsritning.
- Ritning över avskiljarens placering i skala 1:100.
- Förslag till kontrollplan enligt PBL.
- Namn på kontrollansvarig.

TÖMNING

Fettavskiljare måste tömmas och rengöras regelbundet för att den ska fungera korrekt. Om tömningen missköts kan det leda till avloppsstopp. Tömningen ska enligt Sundbybergs stads avfallsföreskrifter utföras minst var 60:e dag.

En abonnemangsansökan för tömning av fettavskiljare görs av verksamhetsutövaren hos stadsbyggnads- och miljöförvaltningen.

Möjlighet finns till att ansöka om dispens för förlängt tömningsintervall. Detta medges i enlighet med Sundbybergs stads avfallsföreskrifter och ABVA. Det kan även krävas att en fettavskiljare ska ha tätare tömningsintervall för att fungera korrekt.

För att tömningen ska kunna göras av fettavskiljaren måste lock kunna öppnas av en person. Inga föremål, jord, grus, snö, is, rost eller liknande får blockera vägen till eller runt avskiljaren. Om det finns larm installerat på fettavskiljaren ska all personal som vistas i lokalen ha kännedom om hur larmet fungerar. Om fett- eller slamskiktet i fettavskiljaren blir för tjockt innan ordinarie tömning måste extra tömning beställas.

SKÖTSEL AV FETTAVSKILJARE

Fastighetsägaren har det yttersta ansvaret att en fettavskiljare fungerar korrekt. Men verksamhetsutövaren ska ha tillsyn på fettavskiljaren att underhåll genomförs. Detta regleras inom ramen för förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll (SFS 1998:901). I egenkontrollen ska det även ingå en riskanalys som verksamheten ger upphov till i samband med installerad fettavskiljare, som exempelvis bräddning av orenat spillvatten till följd av stopp i ledningar. I egenkontrollen bör även kontroll av larm och fettskikt ingå.

Underhåll av fettavskiljaren måste ske löpande enligt standard SS EN 1825-2.

- Tömning av fettavskiljare ska genomföras enligt våra regler var 60:e dag.
- Hela fettavskiljaren måste tömmas och rengöras.

- Efter utförd tömning måste fettavskiljaren fyllas med vatten, annars kommer fett inte att stanna i avskiljaren och därmed följa med ut i avloppet. Fastighetsägaren ansvarar för att fettavskiljaren är återfylld efter tömning.

Om larm finns installerat ska detta kontrolleras regelbundet. I samband med kontroll bör givaren även rengöras.

FETTAVFALL SKA ÅTERVINNAS

Fettet från fettavskiljare fraktas till Henriksdals reningsverk för att sedan tillsammans med avloppsslam och annat organiskt material rötas och bilda biogas. Mestadelen av biogasen används som fordonsbränsle till bussar i lokaltrafik. I dagsläget används det avvattnade slammet från Henriksdal för återställande av gruvområden vid Aitikgruvan utanför Gällivare. Växtligheten kan etableras på dessa områden genom att nyttja den växtnäring som finns i slammet.

Frityrolja

Rent fett i större mängder, bland annat frityrfett, ska samlas upp i behållare och återvinnas. Verksamhetsutövare ansvarar för att beställa entreprenör som återvinner fettavfall.

DISPENS FRÅN FETTAVSKILJARE

Fastighetsägare tillsammans med verksamhetsutövare kan ansöka om dispens för fettavskiljare. För att en dispens ska godkännas krävs en utredning som visar på verksamhetens behov av fettavskiljare enligt standard SSEN-1825-2 (Dimensionering). Dispens medges om beräknad fetthalt från verksamheten ej överstiger 100 mg/l.

Dispenser gäller endast för fastighetsägaren samt den sökta verksamheten som anges i ansökan. En medgiven dispens är alltid tidsbegränsad och det går därmed inte att få permanent dispens från fettavskiljare. Dispensen upphävs vid dess utgång. VA-huvudmannen har rätt att villkorslöst upphäva dispensen om problem med fettavlagringar uppstår i det anslutande spillvattennätet.